

Інфляція (CPI) у квітні

Як очікувалося, у квітні, незважаючи на сезонні чинники (зокрема подорожчання овочевої продукції та одягу і взуття), темп інфляції був найнижчим з початку цього року і становив 0,8 %. Позитивно вплинула на цінову ситуацію на споживчому ринку відсутність фактору підвищення державних регульованих цін/тарифів та стабілізація гривні.

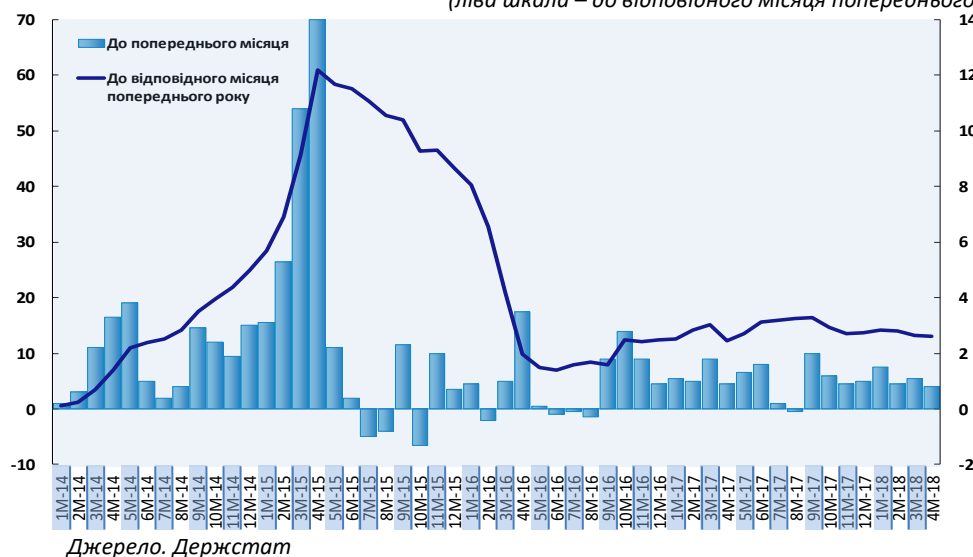
З початку 2018 року (до грудня 2017 року) споживчі ціни підвищились на 4,4 %, у розрахунку плинного року (квітень до квітня минулого року) – на 13,1 %, що є нижчим за річний показник 2017 року (13,7%).

Інфляція у квітні формувалася традиційними для цього місяця чинниками. Визначальним був вплив сезонності як на продовольчому (овочеву продукцію), так і непродовольчому ринку (одяг і взуття). Поряд з тим, подорожчання продуктів харчування децю компенсувалося здешевленням паливно-мастильних матеріалів, що у підсумку сформувало небазову інфляцію, яка за розрахунками Мінекономрозвитку становила 1,1 %, внесок до інфляції – 0,4 відсоткового пункту (далі – в. п.). Незначне зростання вартості комунальних послуг у квітні не мало відчутного впливу на загальний рівень інфляції. Базова інфляція уповільнилася з 1,4 % у березні до 0,6 % у квітні (внесок – 0,4 в. п.), як результат реалізації з лагом ефекту від зміцнення гривні. У квітні 2018 року ціни виробників залишилися на рівні попереднього місяця, що більшою мірою пов'язано з реакцією внутрішнього ринку на різноспрямовану динаміку цін на світовому ринку, зокрема, на нафту та залізну руду. З початку року темпи зростання цін виробників становлять 5,9 %, а в розрахунку плинного року (квітень до квітня попереднього року) – 14,1 % (річний показник 2017 року – 16,5 %).

У I півріччі 2018 року варто очікувати збереження загальної тенденції щодо зниження річних темпів споживчої інфляції на фоні її поступового зближення з темпами зростання цін виробників.

«у квітні інфляція становила 0,8 % і була найнижчою у цьому році»

Рис. 1. Темпи приросту (падіння) споживчих цін, %
(права шкала – до попереднього місяця),
(ліва шкала – до відповідного місяця попереднього року)

«відбувається уповільнення темпів зростання як середньорічного рівня інфляції у квітні 2018 року до 13,6 % (у березні 2018 року – 13,8 %), так і інфляції у річному вимірі до 13,1 % у квітні 2018 року (у березні 2018 року – 13,2 %)»

У квітні зростання цін на споживчому ринку у річному вимірі (зміна цін до відповідного місяця попереднього року) уповільнювалося третій місяць поспіль і становило 13,1 % (13,2 % у попередньому місяці).

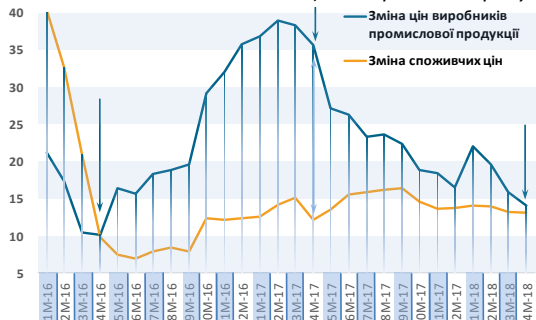
У середньорічному розрахунку зростання цін також уповільнилося (зміна цін до відповідного періоду попереднього року) і становило 13,6 % порівняно з 13,8 % у січні-березні 2018 року.

Така динаміка є результатом поступового зниження впливу немонетарної

складової інфляції (інфляції витрат та прояву шоку пропозиції попереднього періоду).

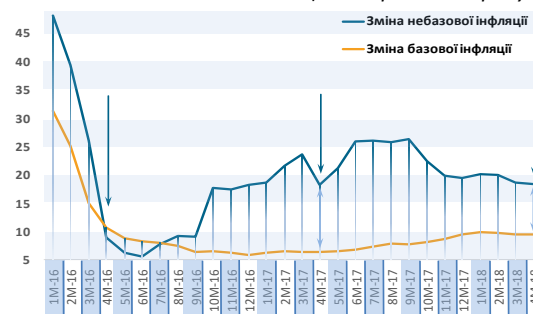
Підтвердженням сталості прийнятої цінової динаміки є також збереження тенденції до уповільнення темпів зростання інфляції у промисловості (PPI) як у річному вимірі: до 14,1 % у квітні 2018 року з 15,9 % у березні 2018 року, так і у середньорічному розрахунку: 17,8 % у січні-квітні 2018 року порівняно з 19,1 % у січні-березні 2018 року.

Рис. 2. Динаміка цінових показників упродовж 2016- квітня 2018 року, у % до відповідного місяця попереднього року

Джерело. Держстат

Рис. 3. Динаміка базової і небазової інфляції упродовж 2016- квітня 2018 року, у % до відповідного місяця попереднього року

Джерело. Держстат, розрахунки Мінекономрозвитку

«підтвердженням сталості позитивного розвитку є збереження тенденції до уповільнення темпів зростання інфляції у промисловості»

В цілому за розрахунками Мінекономрозвитку небазова інфляція у річному вимірі у квітні 2018 року становила 18,3 % (у березні 2018 року – 18,5 %), середньорічний індекс у січні-квітні 2018 року – 19,2 % (у січні-березні 2018 року – 19,5 %).

Базова інфляція збільшувалась меншими темпами, ніж небазова, втім, у річному вимірі у квітні 2018 року залишилась на рівні попереднього місяця і становила 9,4 %, середньорічний індекс у січні-квітні 2018 року уповільнився до 9,5 % порівняно з 9,6 % у січні-березні 2018 року.

Табл. 1. Темпи приросту/зниження ІСЦ за розділами товарів та послуг

	Квітень 2017 р., % до попереднього місяця	Квітень 2018 р., % до попереднього місяця	Внески у зміну ІСЦ, в. п. за квітень 2018 р.	Питома вага у споживчому наборі, %
Усі товари та послуги	0,9	0,8	-	100
Зміна базового ІСЦ	0,6	0,6	0,4	58,9
Зміна небазового ІСЦ	1,3	1,1	0,4	41,1
Зростання цін				
Одяг і взуття	0,9	2,1	0,1	5,6
Алкогільні напої, тютюнові вироби	1,3	1,5	0,1	8,3
Зв'язок	2,7	1,3	0,0	3,1
Продукти харчування та безалкогольні напої	1,2	1,1	0,5	42,6
Ресторани та готелі	0,9	1,1	0,0	2,5
Охорона здоров'я	0,5	0,6	0,0	6,7
Предмети домашнього вжитку, побутова техніка та поточне утримання житла	0,3	0,4	0,0	4,6
Транспорт	1,4	0,3	0,0	11,8
Житло, вода, електроенергія, газ та інші види палива	0,5	0,2	0,0	6,1
Відпочинок і культура	0,3	0,1	0,0	3,3
Незмінність цін				
Освіта	0	0	0,0	1,5
Зниження цін				
Різні товари та послуги	-1,9	-1,9	-0,1	3,8

Джерело. Держстат, розрахунки Мінекономрозвитку

Примітка. За рахунок округлень, які виникали у зв'язку з електронною обробкою інформації, сума внесків за розділами товарів і послуг може не дорівнювати підсумку.

Основними інфляційними чинниками у квітні були:

Внутрішні:

- сезонні:

типове для квітня подорожчання окремих продовольчих товарів, особливо зросли ціни на деякі продукти так званого «борщового набору»;

Довідково. У квітні найбільше підвищились ціни на капусту (на 23,4 %), моркву (на 18,3 %), буряк (на 17 %), цибулю (на 8,5 %).

сезонне подорожчання одягу і взуття на 2,1 %, що пов'язано з надходженням на ринок нової весняно-літньої колекції (у квітні упродовж попередніх 5 років ціни підвищувались в середньому на 1,9 %);

- економічні:

скорочення виробництва в окремих секторах харчової промисловості, зокрема у виробництві м'яса та м'ясних продуктів, що відбувалося на фоні падіння поголів'я сільськогосподарських тварин (споживчі ціни на м'ясо та м'ясопродукти у квітні зросли 2,6 %, найвищі темпи зростання цін спостерігалися на свинину (на 5,4 %) та напівфабрикати зі свинини (на 4,2 %));

Довідково. Виробництво м'яса та м'ясних продуктів за підсумком 3-х місяців 2018 року порівняно з цими ж місяцями 2017 року зменшилося на 8,1 %.

За станом на 01.05.2018 порівняно з цією ж датою попереднього року поголів'я свиней зменшилося на 6,3 %, великої рогатої худоби – на 4,4 %.

Реалізація на забій сільськогосподарських тварин (у живій масі) у січні-квітні 2018 року порівняно з січнем-квітнем 2017 року скоротилася на 1,3 %.

збільшення сукупних витрат у виробництві сільськогосподарської продукції – за підсумком січня-березня 2018 року порівняно з цим же періодом 2017 року витрати у виробництві сільгосппродукції збільшилися на 13,8 %, у т.ч. на продукцію рослинництва – на 12,9 %, продукцію тваринництва – на 16,2 %;

Довідково. Індекс цін на матеріально-технічні ресурси промислового походження, що споживаються сільським господарством упродовж січня-березня 2018 року порівняно з відповідним періодом 2017 року підвищився на 14,9 %.

Ціни виробників харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів у квітні 2018 року зросли на 10,7 % (у розрахунку до відповідного місяця 2017 року), зокрема у виробництві м'яса та м'ясних продуктів – на 22,4 %.

- монетарні і фінансові:

збереження тенденції щодо перевищення обсягів продажу іноземної валюти населенням над її купівлею (нетто-продаж іноземної валюти населенням у квітні 2018 року становив 234,7 млн. дол. США (з початку цього року – 615,5 млн. дол. США)), що додатково збільшувало пропозицію гривні на споживчому ринку з урахуванням тенденції щодо обсягів переказів фізичних осіб із-за кордону (39,2 млрд грн у січні-березні 2018 року порівняно з 34,6 млрд грн у січні-березні 2017 року);

Довідково. Обороти роздрібною торгівлю у січні-березні 2018 року порівняно із січнем-березнем 2017 року у порівнянних цінах зріс на 7,6 % (за цей же період у 2017 році – на 6,1 %).

перевищення видатків над доходами зведеного бюджету у січні-березні цього року – на 3 млрд. гривень.

Зовнішні – вплив світової агроінфляції на продовольчі ціни (за даними ФАО зростання цін на продовольство у квітні порівняно з квітнем 2017 року становило 2,7 % через збільшення вартості зернових майже на 15,4 % та молочної продукції більше ніж на 11 %).

«основним чинником збільшення цін є типова сезонна зміна цін на продовольство...»

«... що формувалася, у т.ч. і під впливом світової агроінфляції»

Стримуючими чинниками у квітні були:

Внутрішні:

- економічні:

стабілізація гривні по відношенню до іноземних валют, що позначилася на формуванні внутрішніх цін не тільки на імпортні товари, але і на інші товари (через еластичність цін до динаміки обмінного курсу). Так, продовжилося уповільнення зростання цін на продукти харчування з високим ступенем обробки, а також предмети домашнього вжитку, побутову техніку (на окремі товари взагалі ціни знизились) та поточне утримання житла, фармацевтичну продукцію. Крім того, триває зниження цін на імпортні товари – автомобілі, запасні частини й аксесуари до автомобілів, мобільні телефони, аудіотехніку, фотоапаратуру та обладнання для обробки інформації;

Довідково. Упродовж квітня 2018 року середньомісячний офіційний курс гривні до долара США ревальвував на 0,7 %, з початку цього року – на 5 %.

зростання пропозиції окремої сільгосппродукції з боку сільськогосподарських підприємств, що обумовило зниження цін, зокрема на молоко (на 1,2 %) та яйця (на 2,5 %);

Довідково. За підсумком 3-х місяців 2018 року порівняно з цими ж місяцями 2017 року виробництво молочних продуктів збільшилося на 1,3 %.

Кількість одержаних яєць від свійської птиці господарств усіх категорій упродовж січня-квітня 2018 року збільшилась на 2,1 %.

розширення пропозиції за рахунок імпорту, що впливало на формування нового рівня цін на продукцію. Так, наразі відбувається здешевлення продукції тепличних підприємств, зокрема томатів, що пов'язано з жорсткою конкуренцією на фоні надходжень продукції з Туреччини. Крім того, під тиском надходження на ринок продукції нового врожаю з тепличних комбінатів через переорієнтацію попиту знижуються ціни на товари-замінники – фрукти (цитрусові, банани, виноград);

Довідково. За даними Держстату упродовж січня-березня 2018 року порівняно з січнем-березнем 2017 року обсяги імпорту за розділом «Живі тварини; продукти тваринного походження» збільшились на 31,6 %; за розділом «Готові харчові продукти» - на 30,5 %; за розділом «Продукти рослинного походження» - на 15,6 %.

насиченість ринку окремими видами продукції, зокрема цукром та деякими крупами, що обумовило їх здешевлення: цукор подешевшав на 1,1 %, крупи гречані – на 5,9 %;

Довідково. За даними НАЦУ «Укрцукор» вітчизняні цукровари виготовили 2,14 млн т цукру, що на 6,5 % більше ніж торік.

- монетарні:

зменшення грошової маси – упродовж 4-х місяців цього року скоротилась на 1,5 %;

зростання обсягів депозитів фізичних осіб – за квітень залишки гривневих вкладів фізичних осіб у платоспроможних банках збільшилися на 3,7 % (з початку 2018 року – на 6,8 %).

Зовнішні – вплив (з лагом) здешевлення нафти на світовому ринку на ціни на паливо та мастила на внутрішньому ринку (ціни знизились на 0,7 %).

Довідково. За даними Світового банку ціна на нафту марки Brent у лютому 2018 року порівняно з січнем 2018 року знизилась на 5,2 %.

Примітка. У квітні 2018 року ціни виробників промислової продукції залишились незмінними порівняно з попереднім місяцем. Поряд з тим, у річному розрахунку (до відповідного місяця 2017 року) у квітні уповільнилися до 14,1 % з 15,9 % у березні та майже наблизилися до темпів зростання цін споживчого ринку, що становили 13,1 %.

«стабільність на валютному ринку стримувала зростання споживчих цін»

«розширення пропозиції за рахунок імпорту впливало на формування нового рівня цін на продовольчу продукцію»

Така динаміка цін у квітні пов'язана, насамперед, з однієї сторони, з помірною ціновою динамікою у переробній промисловості (зростання цін – на 0,7 %, внесок – 0,4 в. п.), де найбільший вплив мало формування цін у металургії (підвищення на 1 %, внесок – 0,2 в. п.), у виробництві коксу та продуктів нафтоперероблення (на 1,3 %, внесок – 0,1 в. п.) та у харчовій промисловості (на 0,4 %, внесок – 0,1 в. п.), з іншої сторони, зниженням цін як у добувній промисловості (на 1,9 %, внесок – «мінус» 0,3 в. п.), так і в постачанні електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (на 0,5 %, внесок – «мінус» 0,1 в. п.), що нівелювало зростання цін у переробній промисловості. Слід зазначити, що динаміка цін у промисловості на внутрішнього ринку цілком залежить від зовнішнього впливу. Так, у квітні ціни на світовому ринку на залізні руди продовжували знижуватись (на 6,5 % порівняно з попереднім місяцем), що позначилося на формуванні цін у добувній промисловості. У той час як протилежна динаміка цін на нафту (подорожчання на 7,8 %), вугілля (на 4,2 % відповідно) та чорний прокат майже повністю визначило зростання цін у переробній промисловості.

«значну роль у формуванні квітневої інфляції у промисловості відіграв зовнішній чинник»

Очікування. У І півріччі 2018 року варто очікувати збереження загальної тенденції щодо зниження річних темпів споживчої інфляції на фоні поступового зближення з темпами зростання цін виробників.

«у подальшому очікується збереження помірної інфляційної динаміки»

Ризики: відновлення девальваційних тенденцій, суттєве підвищення цін на світовому ринку (особливо на нафту, що вже спостерігається (у березні-квітні 2018 року ціна підвищилась на 9,5 % до 71,63 дол. США/барель)), зростання витрат виробництва (з урахуванням подорожчання сировинних/проміжних товарів, впливу зовнішнього фактору, високої вартості кредитування) та їх прискорене перенесення на споживчі ціни.